

Türkiye ile Finlândiya arasında imzalanan Ticaret ve Ödeme Anlaşmasıyle eklerinin onanması hakkında kanun tasarısı ve Dışişleri ve Ticaret Komisyonları raporları (1/410)

T. C.

Başbakanlık

Muamelât Genel Müdürlüğü

Kararlar Müdürlüğü

Sayı : 71/1137.6 - 3075

9 . IX . 1948

Büyük Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

Türkiye ile Finlândiya arasında 12 Haziran 1948 tarihinde Ankara'da imzalanan Ticaret ve Ödeme Anlaşmalarıyle eklerinin onanması hakkında Dışişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Bakanlar Kurulunca 14 . VII . 1948 tarihinde Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan kanun tasarısı ile gerekçe ve ekleri ilişik olarak sunulmuştur.

Sözü geçen anlaşmaların, 5217 sayılı Kanunla süresi uzatılan 4582 sayılı Kanunun verdiği yetkiye dayanılarak Bakanlar Kurulunca 14 . VII . 1948 tarihli ve 3/7778 sayılı kararla onanmış olduğunu saygılarımla arz ederim.

Başbakan
Hasan Saka

Gerekçe

15 Mayıs 1946 tarihinde memleketimizle Finlândiya arasında Helsinki'de akdedilmiş bulunan Ticaret ve Ödeme Anlaşmalarının, bu anlaşmalara ek listeler mucibince memleketimize ithal edilmesi gereken maden direği, selüloz gibi önemli bâzi emtiânın harbi mütaakıp bu memleketin mâruz kaldığı malî ve iktisadi güçlükler dolayısıyla Finlândiya'lılar tarafından verilmemesi yüzünden, idamesine fayda görülmemiş ve 14 Nisan 1947 tarihinde tarafımızdan feshedilen adı geçen Anlaşmalar 15 Haziran 1947 tarihinden itibaren yürürlükten kaldırılmıştı. 1946 yılı zarfında Finlândiya'dan yapılan ithalât 709 000 Türk lirası, bu memlekete yapılan ihracatımız da 2 721 000 Türk lirası kıymetini, 1947 yılındaki ithalât ise 3 459 000 Türk lirası, ihracatımız da 4 761 000 Türk lirası kıymetini bulmakta idi.

Bu durum karşısında, Finlândiya Hükümeti, 1946 Anlaşmalarının yürürlük süresi sırasında mevcut olan yukarıda mâruz şartların değişmiş olması dolayısıyla, iki memleket arasındaki ticari münasebetleri yeniden düzenliyecek yeni Anlaşmaların akdi teklifinde bulunmuş ve bu teklif tarafımızdan kabul edilerek Ankara'da 1948 Mayıs ayında Finlândiya Ticaret Heyetiyle görüşmele- re başlanmıştır.

12 Haziran 1948 tarihinde imzalanan yeni Türkiye - Finlândiya Ticaret ve Ödeme Anlaşmaları, karşılıklı finansman ve serbest dövizle tediye esaslarına dayanmakta ve iki Hükümet, dolârla tediye Anlaşmaların hitamından altı ay sonraya bırakacak şekilde muvazeneli bir mal mübadelesi esasını tatbika karar vermiş bulunmaktadır.

Bu itibarla yeni Anlaşmalarda, karşılıklı mal mübadelelerini kolaylaştırmak maksadiyle her iki taraf Devlet Bakanlarının 500 000 dolâra kadar müteakabil finansmanda bulunmalarında mu- tabık kalınmış olup bundan gayri iki memleket ihracatçıların yapacakları kredili satışlar için de ayrıca 500 000 dolârlık bir had kabul edilmiştir.

İki Hükümet, her iki memlekete ihraç edilen mallar için gerekli ithal lisans ve müsaadelerini genel rejimleri çerçevesinde, karşılıklı olarak, vermeyi taahhüt etmiştir.

Sözü geçen Anlaşmalara bağlı bir protokol gereğince Finlândiya Hükümeti, Anlaşmaların yürürlük süresi zarfında memleketimizden en az 1 000 000 kilo tütün satın alınacağını kabul etmiştir. Buna mukabil, zikredilen miktarı aşacak tütünlere karşılık olarak, Ticaret Bakanlığımızın 10 Ocak 1948 tarihli ve 203 sayılı tamiminde yazılı emtiaya tekabül eden Finlândiya mallarının satın alınmasına müsaade olunması tarafımızdan taahhüt edilmiştir.

Yukarda sözü geçen Anlaşmalar ile eklerinde mevcut esasların, memleketimizin menfaatlerine uygun ve Finlândiya ile olan iktisadi münasebetlerimizi gereği gibi düzenliyecek mahiyette bulunduğunu mütalâa edilmektedir.

Bu düşünce ile Anlaşmalar ve eklerinin kabul ve onanması için ilişik kanun tasarısı hazırlanmıştır.

Dışişleri Komisyonu raporu

T. B. M. M.
Dışişleri Komisyonu
Esas No: 1/410
Karar No: 18

10. XII. 1948

Yüksek Başkanlığa

Türkiye ile Finlândiya arasında 12 Haziran 1948 tarihinde Ankara'da imzalanan Ticaret ve Ödeme Anlaşmalarıyla eklerinin onanması hakkında Dışişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Bakanlar Kurulunca 14. VII. 1948 tarihinde Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan kanun tasarısı ile gerekçesi ve ekleri Yüksek Başkanlığınızdan Komisyonumuza havale edilmiş olmakla 8. XII. 1948 tarihinde Komisyonumuzda Dışişleri Bakanlığı temsilcisi de hazır olduğu halde incelendi.

Hükümet gerekçesinde de tebarüz ettirilmiş olduğu ve hile Finlândiya ile Hükümetimiz arasında 15 Mayıs 1946 tarihinde Helsinki'de akdedilmiş olan Ticaret Ödeme Anlaşmaları Finlândiya'nın harb sonunda mâruz kaldığı mali ve iktisadi durum dolayısıyla işleyememiş ve 15 Haziran 1947 tarihinden itibaren yürürlükten kaldırılmıştır.

1948 yılında Finlândiya'daki şartlar değişmiş bulunduğundan 12 Haziran 1948 tarihinde Finlândiya Hükümeti ile Hükümetimiz arasında Ankara'da yeni Ticaret ve Ödeme Anlaşması yapılmıştır.

mıştır.

Finlândiya ile Ticari münasebetlerimizin düzenlenmesi memleketimiz menfaatlerine uygun görüldüğünden bu yeni Ticaret ve Ödeme anlaşmalarının ekleriyle beraber onanmasına dair olan Kanun tasarısı Komisyonumuzca aynen kabul edildi.

Havalesi gereğince Ticaret Komisyonuna gönderilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Dışişleri Kom. Başkanı Y.

Sözeü

Gazianteb

Dr. A. Melek

Kâtip

Malatya

Atif Esenbel

Burdur

Orgl. F. Altay

İzmir

Yücel

Manisa

A. R. Artunkal

Sözeü

Gazianteb

Dr. A. Melek

Bolu

H. C. Çambel

Diyarbakır

F. A. Aykaç

Kütahya

Orgl. A. Gündüz

Sinob

Y. K. Tengirşenk

Sivas

R. Ş. Sırer

T. B. M. M.
Ticaret Komisyonu
Esas No. 1/410
Karar No. 24

31. I. 1949

Yüksek Başkanlığa

Türkiye ile Finlândia arasında 12 Haziran 1948 tarihinde Ankara'da imzalanan Ticaret ve Ödeme Anlaşmalarıyla eklerinin onanması hakkında Dışişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Bakanlar Kurulunca 14 . VII . 1948 tarihinde Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan Kanun tasarısı ile gerekçesi ve ekleri havalesi gereğince Komisyonumuzda, Ticaret Bakanlığı temsilcisi de hazır bulunduğu halde, incelendi.

15 . V . 1946 tarihinde Helsinki'de Finlândia ile akdedilmiş olan Ticaret ve Ödeme Anlaşmasında mevcut bir hükme göre, iki taraftan biri lehine tahassül edecek bakiyeyi borçlu tarafın serbest dolâr veya mutabık kalınacak diğer bir serbest döviz üzerinden tanzim edilmiş % 3 faizli ve âzami beş senede müsavi taksitlerle itfa edilecek bonoları tevdi etmesi mecburiyeti dolayısıyla, neticede lehimize tahassül eden 1 370 000 dolârın daha fazla yükselmesini önlemek ve tasfiyesini sağlamak için eski Anlaşmanın feshine gidilmiş ve mevcut alacaklar tasfiye müddetinin temdidini suretiyle Hazine bonoları alınmasına lüzum kalmaksızın itfa edildikten sonra yeni bir Anlaşma akdine teşebbüs edilmiştir. Bu yeni Anlaşma, listesiz, kontenjansız olup karşılıklı beşer yüz bin dolârlık finans-

man ve ayrıca aynı miktarda tüccar kredisini ihtiva etmektedir. Hesap bakiyeleri için altı aylık tasfiye müddeti kabul edilmiştir. Anlaşmadaki hesap parası dolârdır.

Komisyonumuzca memleketimiz menfaatine uygun olduğu anlaşılan işbu Ticaret ve Ödeme Anlaşmasının ekleriyle beraber onanması hakkındaki Kanun tasarısı aynen kabul edilmiştir.

Kamutay'ın tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Başkanlığa sunulur.

Ticaret Komisyonu Başkanı

Ankara

A. Çubukcu

Sözcü

Gaziantep

C. Alevli

Aydin

Dr. S. Akın

Kırklareli

Ş. Ödül

Trabzon

A. R. Işıl

Van

M. Koçak

İmzada bulunamadı

Kâtip

Niğde

H. Ulusoy

Kayseri

H. Ürkün

Tokad

R. Önder

Trabzon

M. Yarımbıyık

İmzada bulunamadı

Yozgad

Z. Arkant

İmzada bulunamadı

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Türkiye ile Finlândia arasında 12 Haziran 1948 tarihinde Ankara'da imzalanan Ticaret ve Ödeme Anlaşmalarıyla eklerinin onanması hakkında Kanun tasarısı

1. — Türkiye ile Finlândia arasında 12 Haziran 1948 tarihinde Ankara'da imzalanan Ticaret ve Ödeme Anlaşmalarıyla ekleri kabul edilmiş ve onanmıştır.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

Başbakan	Devlet Bakanı	Devlet Bakanı
H. Saka	Başh. Yardımcısı	
Adalet Bakanı	Millî Savunma Bakanı	
Fuad Sürmen	H. Çakır	

İçişleri Bakanı	Dışişleri Bakanı
M. H. Göle	N. Sadak
Maliye Bakanı	Millî Eğitim Bakanı
Ş. Adalan	T. Banguoğlu
Bayındırlık Bakanı	Ekonomi Bakanı
Nihat Erim	C. Ekin
Sa. ve So. Y. Bakanı	Gümrük ve Tekel Bakanı
Dr. K. Boyisiz	E. Erişirgil
Tarım Bakanı	Ulaştırma Bakanı
Cağrı Oral	Güleik
Ticaret Bakanı	Çalışma Bakanı
C. S. Barlas	T. B. Balta

TÜRKİYE İLE FİNLÂNDIYA ARASINDA TİCARET ANLAŞMASI

Türkiye Hükümeti ile Finlândiya Hükümeti, iki memleket arasındaki ticari mübadeleleri geliştirmek maksadıyla, aşağıda yazılı hükümleri kabul etmek hususunda mutabık kalmışlardır.

Madde — 1.

Türkiye ile Finlândiya arasındaki ticari mübadeleler her iki memlekette yürürlükte bulunan genel ithalât ve ihracat rejimlerine uygun olarak yapılacaktır.

Madde — 2.

Türkiye Hükümeti ile Finlândiya Hükümeti, işbu Anlaşmanın yürürlük süresi zarfında, Türkiye'den Finlândiya'ya ve Finlândiya'dan Türkiye'ye umumiyetle ihraç edilen mallar için gerekli ithal lisans ve müsaadelerini, genel rejimleri çerçevesi içinde karşılıklı olarak vermeyi taahhüt ederler.

Madde — 3.

İşbu Anlaşmanın yürürlük süresi zarfında yapılacak ticari mübadelelere ait ödemeler, bugünkü tarihte imzalanan Ödeme Anlaşması hükümlerine göre tesviye edilecektir.

Madde — 4.

İşbu Anlaşmanın yürürlüğe konmasından sonra her iki taraftan sevkedilen mallara, ihraç eden tarafın yetkili makamlarca verilmiş ve ilişik örneğe uygun bir menşe şahadetnamesi katılacaktır.

Bedeli 100 Türk Lirasını veya başka bir para ile bu meblâğın eşitini aşmayan göndermeler için menşe şahadetnamesi aranılmaz.

Madde — 5.

İşbu Anlaşmanın yürürlüğe konmasından evvel başlamış olan hususi takas işlemleri ile serbest dövizli işlemler, bunların iki taraf yetkili makamları tarafından onanması anında her iki memlekette yürürlükte bulunan genel rejim hükümlerine göre tasfiye olunacaklardır.

Madde — 6.

İşbu Anlaşmanın yürürlükte bulunduğu sırada başlamış ve Anlaşmanın sona erdiği tarihte henüz bitirilmemiş bulunan işlemler işbu Anlaşma hükümleri gereğince tasfiye olunacaklardır.

Madde — 7.

İşbu Anlaşma 20 Haziran 1948 tarihinde yürürlüğe girecek ve bir sene müddetle yürürlükte kalacaktır.

Süre sonu tarihinden iki ay önce haber verilerek feshedilmediği takdirde senelik süreler için kendiliğinden yenilenmiş sayılacaktır.

Ankara'da, 12 Haziran 1948 tarihinde Fransızca iki nüsha olarak yapılmıştır.

Türk Hükümeti adına
Fuad Carım

Finlândiya Hükümeti adına
A. S. Yrjö - Koskinen

Menşe şahadetnamesi

Gönderen	Gönderilen
İsim	İsim . . . . .
İkametgâh	İkametgâh . . . . .
Sokak	Sokak . . . . .
Mahın einsi	
Ambalâj tarzı	Ağırlık gayrisâfi . . . . .
Koli adedi	Kilo . . . . .
Marka, numarası	Kıymet . . . . .
Mahın gönderileceği yol	

. . . . . Ticaret Odası, Türkiye ile Finlândiya arasındaki 12 Haziran 1948 tarihli Ticaret Anlaşması hükümlerine uyarak, vasıfları yukarıda yazılı emtianın Türk / Finlândiya menşeli olduğunu tasdik eder.

Tarih

TÜRKİYE İLE FINLÂNDİYA ARASINDA ÜDEME ANLAŞMASI

Madde — 1.

Bugünkü tarihte imzalanan Ticaret Anlaşması hükümleri gereğince Finlândiya'ya ithal edilmiş veya edilecek Türk menşeli malların bedelleri ile, kambiyo kontrolü hakkında yürürlükte bulunan Finlândiya mevzuatınca müsaade edilen Finlândiya'dan Türkiye'ye yapılacak diğer her türlü ödemeler, Suomen Pankki nezdinde Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası adına Amerika Birleşik Devletleri dolârı olarak tutulan hesaba yapılacak para yatırımları ile ödenecektir.

Madde — 2.

Bugünkü tarihli Ticaret Anlaşması hükümleri gereğince Türkiye'ye ithal edilen veya edilecek olan Finlândiya menşeli malların bedelleri ile kambiyo kontrolü hakkında yürürlükte bulunan Türk mevzuatınca müsaade edilen Türkiye'den Finlândiya'ya yapılacak diğer her türlü ödemeler, 1 nci maddede sözü geçen hesabın zimmeti ile ödenecektir.

Madde — 3.

Haksahiplerine ödemeler yapılmasını mümkün kılmak amacıyla Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası ile Suomen Pankki, yukarıdaki maddeler hükümleri gereğince nezdlerinde yapılacak bütün para yatırımlarını günü gününe birbirlerine bildireceklerdir.

Madde — 4.

İşbu Anlaşmanın 1 nci maddesinde derpiş edilen hesabın matlup bakiyesi, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının Finlândiya'daki ödemelerini karşılamaya kâfi gelmezse Suomen Pankki, adı geçen bankanın ödeme emirlerini 500 000 A. B. D. dolârlık bir meblâğa kadar yukarıda zikredilen hesabın zimmetiyle ifa etmeye devam edecektir.

Madde — 5.

İşbu Anlaşmanın 1 nci maddesinde derpiş edilen hesabın matlup bakiyesi, 500 000 A. B. D. do-

lârını geçmediği müddetçe Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası, Suomen Pankki tarafından verilen ödeme emirlerine uygun olarak hak sahiplerine ödemeler yapmaya devam edecektir.

Madde — 6.

İşbu Anlaşmada derpiş edilen hesabın matlup veya zimmet bakiyesi 1 000 000 A. B. D. dolârını tecavüz ettiği takdirde, bu rakkamı tecavüz eden miktarlar, alacaklı tarafın talebi üzerine ve onun intihap edeceği serbest dövizle tesviye edilecektir.

Madde — 7.

6 ncı ve 10 ncü maddelerde derpiş edilen serbest dövizlerin satışı, yukarda adı geçen iki Merkez Bankasına tesbit edilen kurlar üzerinden yapılacaktır.

Madde — 8.

Finlândiya'da markka'larm dolâra ve dolârlarm markka'ya çevrilishi Suomen Pankki'nin resmî kuru üzerinden yapılacaktır.

Türkiye'de Türk lirasının dolâra ve dolârlarm Türk lirasına çevrilishi Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasının resmî kuru üzerinden yapılacaktır.

Madde — 9.

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası ile Suomen Pankki işbu Anlaşmanın iyi işlemesi için alınacak tedbirler üzerinde anlaşacaklardır.

Madde — 10.

İşbu Anlaşmanın sona erdiği tarihte, 1 nci maddede derpiş edilen hesap iki Âkid Taraftan biri lehine bir bakiye gösterirse bu bakiye, 6 ncı madde hükümleri gereğince serbest dövizle tesviye edilecek meblağlar varsa bunlar tenzil edildikten sonra, borçlu tarafca Anlaşmanın bitimından itibaren altı ay zarfında mal ihraç suretiyle tasfiye edilecektir.

Mezkûr altı aylık müddetin sonunda kalacak bakiye serbest dövizle tasfiye edilecektir.

Madde — 11.

İşbu Anlaşma bugünkü tarihte imzalanan Ticaret Anlaşmasıyla aynı günde yürürlüğe girecek ve aynı müddetle yürürlükte kalacaktır.

Ankara'da, 12 Haziran 1948 tarihinde Fransızca iki nüsha olarak yapılmıştır.

Türk Hükümeti adına

(İmza)

Fuad Carn

Finlândiya Hükümeti adına

(İmza)

A. S. Yrjö - Koskinen